

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WPN.050.24.2025.AD
3854097.15389567.12366956
Warszawa, 20-06-2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Jarosława Sachajki (K10INT10244) w sprawie planowanego utworzenia Sobiborskiego Parku Narodowego i wynikających z niego skutków społeczno-gospodarczych wyjaśniam, że w Ministerstwie Klimatu i Środowiska nie prowadzi się działań mających na celu utworzenie Sobiborskiego Parku Narodowego. Niemniej mając na względzie treść interpelacji, chciałbym przedstawić stanowisko odnośnie do tworzenia parków narodowych. Pragnę wskazać, że w procesie tworzenia czy powiększania parków narodowych niezwykle ważna jest współpraca administracji rządowej z jednostkami samorządu terytorialnego. Decyzje o utworzeniu lub powiększeniu parku narodowego muszą uwzględniać zarówno potrzeby ochrony przyrody, jak i potrzeby lokalnych społeczności. W przypadku tworzenia parku narodowego istotna jest wola samorządu terytorialnego do poparcia takich działań. Niewątpliwie korzyści takie są dostrzegane przez niektóre samorządy. W Ministerstwie Klimatu i Środowiska obecnie trwają prace związane z utworzeniem parku narodowego w Dolinie Dolnej Odry. Uchwałę w sprawie uzgodnienia granic parku narodowego Doliny Dolnej Odry podjęty już Gmina Kołbaskowo, Gmina Widuchowa, Miasto Szczecin oraz Powiat Policki i Powiat Gryfiński. Dodatkowo chciałbym wskazać, że powstanie parku narodowego może być motorem do rozwoju turystycznego i gospodarczego gmin, na obszarze których znajduje się park narodowy. Wymienione powyżej jednostki samorządu terytorialnego dostrzegły ten potencjał, zgadzając się na utworzenie parku narodowego na swoim obszarze. Ponadto park narodowy to także miejsca pracy dla lokalnej społeczności. Warto także dodać, że park narodowy jako forma ochrony przyrody ma znaczenie ponadlokalne, bowiem dostarczane przez niego korzyści są odczuwane w skali całego kraju. Koszty utworzenia i istnienia parku narodowego są ponoszone zarówno przez szczebel centralny jak i lokalny. Szczebel centralny łoży na utrzymanie parku, finansując zwykle jego administrację, działania ochronne oraz potencjalne korzyści utracone w wyniku przyjęcia pewnych rygorów ochronnych, których koszty są ponoszone przez samorządy lokalne (obniżenie stawki podatku leśnego), co często skłania je do zajmowania negatywnego stanowiska wobec tworzenia nowych parków narodowych. Obecnie problem ten został rozwiązany dzięki uwzględnianiu w ramach subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego ich potrzeb ekologicznych. Dzięki temu rozwiązaniu do samorządów trafiają dodatkowe środki z budżetu państwa, które mogą być wykorzystane na realizację ich potrzeb. Odnosząc się do obaw dotyczących wprowadzenia nadmiernych rygorów ochronnych są w dużej mierze nieuzasadnione i wynikają głównie z niepełnej informacji przekazywanej dotychczas społecznościom lokalnym co do ich praw w odniesieniu do funkcjonowania parku narodowego. Oczywiście, w parkach narodowych obowiązują ograniczenia, które określają wprost regulacje prawne, a w szczególności art. 15 ust. 1, ustawy o ochronie przyrody, jednak zakazy wymienione w ustawie wcale nie muszą być uciążliwe dla społeczeństwa. Ustawa, o której mowa, określa również zasady, na jakich park narodowy jest udostępniany.

Wprowadzanie pewnych i zarazem koniecznych ograniczeń, na przykład ograniczanie wstępu, dotyczy tylko niektórych stref i służy wyłącznie zachowaniu najcenniejszych walorów przyrodniczych. Właśnie ten element funkcjonowania parku budzi wśród mieszkańców okolic obszarów chronionych i cennych przyrodniczo zawsze dużo kontrowersji, a nawet sprzeciw. Dlatego też istotne jest wypracowanie wspólnych rozwiązań, które sprawią, że podstawowy cel przyrodniczy funkcjonowania parku narodowego zostanie zrozumiany i zaakceptowany przez społeczność lokalną, przy czym nie zostanie ograniczona możliwość rozwoju gmin i gospodarstw. W wielu parkach narodowych rolnicy działają na rzecz ochrony ekosystemów nieleśnych dzierżawiąc od parków narodowych nieruchomości gruntowe, na których wykonują zabiegi ochronne (koszenie traw lub wypas).

Należy również zauważyć, że park narodowy jest swoistą wizytówką regionu, podkreślającą jego unikatowość w skali kraju, w związku z czym może być także bodźcem rozwoju. Utworzenie parku narodowego nie musi i najczęściej nie oznacza zahamowania rozwoju regionu. Istnienie parku narodowego może być impulsem przyciągającym turystów, bowiem jest to „marka” rozpoznawalna na całym świecie. Pozwala to z kolei miejscowej ludności, w tym posiadaczy gospodarstw agroturystycznych czerpać korzyści wynikające z tego faktu i sprzyja rozwojowi gospodarstwu regionu. Naturalnie samo objęcie danego obszaru ochroną w postaci parku narodowego nie zapewni napływu zwiększonej liczby turystów, a co za tym idzie środków finansowych, gdyż niezbędny jest również dobry stan środowiska oraz obecność infrastruktury turystycznej dostosowanej do charakteru parku i potrzeb turystów. Warto zauważyć, że zarówno dbałość o dobry stan środowiska, jak i zapewnienie infrastruktury turystycznej spoczywa na administracji parku narodowego i jest finansowane z budżetu centralnego. Społeczności lokalne nie są obciążane tymi kosztami, czerpiąc jednocześnie korzyści z ww. dóbr. Tworzenie parków narodowych oraz ich powiększanie musi być realizowane we współpracy i przy zaangażowaniu lokalnych społeczności. Chroniąc przyrodę, w tym tworząc parki narodowe, niezwykle ważne jest aby budować wzajemne porozumienie i zwiększać akceptację dla idei ochrony przyrody i idei parków narodowych w społeczeństwie. Nie ma bowiem skutecznej ochrony przyrody bez akceptacji społecznej. Tym samym podstawą tworzenia i powiększania parków narodowych powinien być dialog ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, w szczególności z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi interesariuszami, których działalność na obszarze parku narodowego jest wręcz pożądana.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów